

FRAPPÁNS KAPCSOLAT A 2017. ÉVI FRANKFURTI KÖNYVVÁSÁR MAGYAR PAVILONJA

ÉPÍTÉSZEK ARCHITECTS: CSÓKA ATTILA RÓBERT, MOLNÁR SZABOLCS, SMILÓ DÁVID

SZÖVEG TEXT: KISS TAMÁS

FOTÓK PHOTOS: DANYI BALÁZS

A világ legnagyobb nemzetközi könyvkereskedelmi és könyvszakmai találkozójaként számon tartott Frankfurter Buchmesse 2017 őszén megrendezett, öt napig tartó eseményén mintegy 7000 kiállító vett részt, és közel 40 000 alkotást mutattak be. Magyarországot a KKM Ballassi Intézet megbízásából, a Paradigma Ariadne építészstúdió tervei szerint készült stand építészeti arculata képviselte.

A pavilon tervezése kapcsán alapvető elvárás volt a Kassák Lajos munkásságára történő utalás, amit születésének 130. és halálának 50. évfordulója indokolt. Az építészcsapat ennek a sarkalatos szempontnak figyelembe vételével látott hozzá a tervezéshez. A feladat funkcionális szempontból egy 130 m² alapterületű, néhány tárgyalót és egy közösségi térrészt, valamint járulékos funkciókat magába fogadó ideiglenes térszerkezet tervezése volt.

A tervezés alapkonceptiója Kassák konstruktív kompozícióból, az ún. képarchitektúráiból ered, amelyek absztrahált formái a tervezők szerint eredeti környezetüktől megfosztva, önállóan is értelmezhetők. Az így lefektetett alapelvnek megfelelően a tervezés során az alaprajz egyfajta kollázs-építészet eredményeképpen alakult ki. A szisztematikusan választott festékfoltok funkcionális terekké és azok határaivá váltak, szigorúan alapul véve az eredeti Kassák-festmények alakzatait, és biztosítva az egymástól független – elsősorban talán szövevényes, átláthatatlan alaprajzi struktúrának tűnő – térrészek zavartalan egyidejű használatát. Az így nyert alaprajz voltaképpen Kassák képeinek egy bejárható, felnagyított montázsja lett, amely a térben kibontva, határoló falain alaprajzi önmagával azonos gesztusokat hordoz. Érdekes párhuzama ez Kassák saját maga által tervezett újságos kioszkjának, amely – a képarchitektúráival megegyező mondanivalóval – színes síkok és hasábok összességéként jelent meg. Mindez azonban azzal a különbséggel, hogy Kassák esetében a cél egyértelműen a síkszerű alkotás látványának térben történő megfogalmazása volt.

A frankfurti stand terének határai egyfajta konstruktivista öszinteségről tanúskodtak, ami a vásári standok közt már-már ritkaságszámba megy. A matricázott, magukról mást mutató nyomtatott felületek helyett a magyar pavilon látszó struktúrája a tartószerkezeti és térelválasztó feladat mellett egyben hiteles esztétikai minőséget is hordozott. A gyártósorról egyenesen a vásár helyszínére került, nyers anyagiságukat mutató trapézlemezek konzekvensen a kassáki geometriák „külső” határoló felületeire kerültek, míg a „belső” felü-

letek fehér, síkszerű felületképzést kaptak. Mindezt a helyenként előbukkanó, avagy néhol önállóan vizuális térhatárt alkotó, natúr fa szerkezet látványa egészítette ki. Az anyagok higgadt váltakozását a határoló falak egyszerű geometriai alakzatokkal áttört nyílásai tették teljessé. Ezzel dinamizálták a kompozíciót, s az egyébként önálló terek közt izgalmas átlátások alakultak ki. Jól eltalált, tudatos tervezői döntés ez, hisz így a „többhívó” váló installáció önmaga is folyamatosan új perspektívákat mutató művészeti alkotássá avanszálódott: a szemlélődő saját helyzetétől függően fedezhette fel a színek és anyagok alkotta konstrukciók markáns kontrasztját, a transzparencia játékosságát.

A pavilon tereiben nem volt semmi felesleges, semmi bántó; minden sallangmentes. A falakon a tartóvázal megegyező megjelenésű polcok futottak végig, rajtuk a vásár főszereplői: a könyvek sorakoztak, a terek közepén azok használhatóságát biztosító asztalok és székek álltak. A „helyiségekben” elhelyezett bútorok kivétel nélkül transzparens anyagokból készültek. Vélhetően nem tudatos tervezői döntés következményeképp, az itt található, Philippe Starck formatervező által tervezett kortárs hatású székek barokkos formavilága némileg ellentmondásba ütközött a pavilon atmoszférájával, ám azok átláthatósága révén véletlenül sem alakulhatott ki dominancia a környezetükkel szemben, így jelenlétük nem volt zavaró a szelíd eleganciát sugárzó falak közt.

A parafrázisként is értelmezhető kiállítási pavilon tervezői közt Kassák Lajos éppúgy helyet kapott, mint a stand tényleges építészei. Hiszen a könyvpavilon terve nem csak inspirálódott és újraértelmezte Kassák művészetét, hanem dinamizált téralakításával építészeti többlettartalmat is kölcsönzött az eredeti alapgondolatnak. Irodalomnak, képzőművészetnek és építészetnek egyetlen provizórikus műben testet öltött, frappáns kapcsolata ez.

ÉPÍTÉSZ TERVEZŐK // ARCHITECTS:
CSÓKA ATTILA RÓBERT,
MOLNÁR SZABOLCS,
SMILÓ DÁVID
– PARADIGMA ARIADNÉ

CLEVER CONNECTION
**THE HUNGARIAN PAVILION OF THE BOOK FAIR, 2017,
FRANKFURT**

Hungary was represented at the 2017 Book Fair in a pavilion designed by Paradigma Ariadné architects' studio commissioned by KKM Balassi Institute. The scheme had to meet some basic requirements: it has to bear references to the oeuvre of Lajos Kassák, an outstanding Hungarian writer, poet and artist, as this year is the 130th anniversary of his birth and the 50th of his death. The architects' team (Attila Róbert Csóka, Szabolcs Molnár, Dávid Smiló) started to design by considering these regards. From a functional aspect, this task meant the designing of a spatial system on a 130 m² floor area, including some conference rooms, a communal zone, as well as ancillary functions. The realized installation was based on a concept inspired by Kassák's constructivist compositions (so-called image-architectures), that may be interpreted independently because of their abstracted forms – as designers see it – without their original environment as context. In line with the principle thus formulated, the horizontal plan was born as a result of a collage architecture.

